DAIN · EADAR ·
THEANGAICHTE · · T
D · MACDHOMANUILL

2/6 = 60

Macdonald, Thomas Donald (tr.)

DAIN EADAR-THEANGAICHTÈ.

LE

T. D. MacDHOMHNUILL.

AIR AN CLO-BHUALADH
LE
AONGHNAS MACAOIDH, STRUIDHLA.
1903.

434102
7.4.45

Mac-an-Rothaich agus MacSheumais,
Struidhla.

ROI'-RADH.

THA 'chuid mhor dhe 'na dain a leanas air an eadar-theangachadh bho 'n Bheurla; tha cuid eile dhuibh air an cuir ri cheile le 'bhith leanailt spioraid agus seadh duan araidh anns' a Bheurla, ach gun a bhith cumail ro-dhluth ri nam priomh-fhaicail; agus tha aon na dithis gun uibhir so do sheoladh ann am beachd an sgriobhadair. B'iad obair thaitneach nan uairean dhiomhan, air a chleachdadh air son eolas fhaighinn air a Chanan

"A labhair Adhamh na Pharrais fhein,"

agus gun bheachd 'sam bith ri iad a bhith air an Clo-bhualadh aig an am so, na aig am 'sam bith eile. Tha iad air an cuir a mach a nis air iarrtas muintir bheag eolach, agus ma bheir iad uibhir a thoilachas dhaibh-san 'n am a bhith g'an leughadh 'sa thug iad dhomh-sa 'n am a bhith g'an cuir ri cheile, cha 'n abair mi gur obair diomhanas iad uile gu leir.

T. D. M.

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/daineadartheanga00tdmt

CLAR-INNSE.

DUILLEAG

BAS IAIN DUBH NAN CATH AIG BLAR RAON-RUARI, 7
The Burial March of Dundee.—Prof. Aytoun.

PRIONNSA TEARLACH AIG BHERSAILLES, . . 16
Prince Charles Edward at Versailles.—Prof. Aytoun.

AN RIBHINN GHAIDHEALACH, ... 26
Sweet Highland Girl.—Wordsworth.

EIRIBH ! EIRIBH, A CHLANN NAN GAIDHEAL ! . 29
Rise ! rise Lowland and Highlandmen.—Hogg.

BROSNACHADH NA GAIDHLIG, ... 32

LOCHNAGARR, ... 35
Lochnagar.—Lord Byron.

AN SEAN TIGH, ... 39
The Auld Hoose.—Baroness Nairne.

NA FAIGHNICH DH' IOM AN CAOMH LEAM THU, . 42
Dinna ask Me Gin I Lo'e Thee.—Burns.

CO AS A THAINIG THU, ... 44
Cam' Ye by Athol ?—Hogg.

BOINEIDEAN GORM DHUN-DI, ... 46
The Bonnets of Bonnie Dundee.—Sir W. Scott.

THA'M BATA 'SIUBHAL, ... 48
The Boatie Rows.—John Ewen.

MAIRI GHAIDHEALACH, ... 50
Ye Banks and Braes and Streams around the Castle o' Montgomerie.—Burns.

BRUAICHEAN NA LOMHAIN, ... 52
The Bonny Banks o' Loch Lomond.—Duncan.

COMUNN SIORRAMACHD INBHIRNIS ANN AN LUNNUIN, ... 54
The London Inverness-shire Association.—Mackenzie MacBride.

MO DHUIN'-EIGIN, ... 57
For the Sake of Somebody.—Burns.

THA MO CHRIDHE 'SA GHAIDHEALTACHD, . . 58
My Heart's in the Highlands.—Burns.

DUILLEAG

AN TEID THU D' NA H-INNSEAN, A MHAIRI? . 60
Will Ye Go to the Indies, My Mary?—Burns.

THIG A STIGH FO MO BHREACAN, ... 62
Come Under My Plaidie.—Burns.

CRUINNEACHADH NAM FINEACHAN, ... 64

AM FRAOCH FO BHLATH, ... 66
(After) The Scottish Blue Bells.—C. D. Sillery.

DUTHAICH NAN NAOMH, ... 68
The Land of the Leal.—Baroness Nairne.

MAIRI BHOIDHEACH EARRAGHAIDHEAL, . . 70
Bonny Mary of Argyle.—C. Jeffreys.

THA GRUAIDH MO RUIN-SA MAR AN ROS, . . 72
My Love is like a Red, Red Rose.—Burns.

A' GHAIDHEALTACHD, A' GHAIDHEALTACHD! . 74
The Highlands, the Highlands, oh! Gin I Were There.

THIGIBH A CHLANN DOMHNUILL, ... 76
The MacDonalds' Gathering.—Hogg.

O! CHA'N E SO MO BHREACAN-SA, ... 78
This is no My Plaidie.

MO CHEAD LE LOCHABAIR, ... 80
Lochaber No More.—Allan Ramsay.

A THIR AN FHRAOICH, ... 82
My Heatherland.

A CHOILLTEAN BHOIDHEACH CHRAIGIE-LEA, . 84
Thou Bonny Woods of Craigie-Lea.—Tannahill.

DUTHAICH NAN GARBH-CHRIOCH, ... 86
Farewell to the Land of the Rocks and the Wild-Wood.

ORAN AN EILTHIRICH, ... 88
Song of the Exiles.

NIONAG BHAN NAN CUAILEAN REIDH, . . . 90
Lassie wi' the Lint-White Locks.—Burns.

ORAN AN AOIG, ... 92
Song of Death.—Burns.

DEALACHADH A' PHRIONNSA RI FLORAIDH, . 94
Prince Charlie's Farewell to Flora.

DAIN
EADAR-
THEANGAICHTÈ.

BAS IAIN DUBH NAN CATH* AIG BLAR RAON-RUARI.

AIR A LEUGHADH DO CHOMUNN GAIDHLIG, LUNUINN, AIR AN AON-DEUGAMH LA DE CHEUD MHIOS A' GHEAMHRAIDH, 1891.

Séid an trombaid 'us eigh an sluaghan !
  Togaibh caithream a' phiob-mhòr ;
Ceòl 'is buadhmhoir', ceòl 'is luachmhoir',
  Is airidh air ar giùlan còir ;

---

* *Sobriquet by which Dundee was known to the Highlanders.*

Cluinneadh tallachan na h-Alba
  Aon uair eil' an caithream àrd
A' dùsgadh guth Mhic-talla uarach,
  A' cumail gleus ri fonn nam bàrd !
Cha d' thugadh riamh bho raon no còmhrag
  Cha d' thugadh riamh bho chath a' bhàis
Ni bu luachmhoir' na an giùlan
  A tha sinn 'toirt leinn an tràths'—
Bho'n ghiùlain leis an gaisgeach Dubhghlas
  Cridhe an Righ Raibeart threun
Gu tìr Ierusaleim nan gràsan,
  Giùlan cosmhuil ri so fhéin ?
Tha sinne 'giùlan leinn an gaisgeach,
  Greumach uasal nam buadh,
Air a chrùnadh mar bu dual dha
  Bho an raon a dhearbh a luach ;
Bho an chòmhrag fhuilteach, fheargach,
  Far an d' fhuair e bàs 'us buaidh
Measg nan naimhdean guineach, gargach,
  Agus fuaim nam peileir luaidh'.
Togaibh dhuinn an caithream buadhmhor,
  'Us falbhamaid gu neo-throm ;

Cha'n'eil duine measg nan Gaidheal
  A nì caoidh air son an sonn !
Deanadh bantraichean nan tràillean
  Caoidh gu'm fàs an sùilean claon ;
Caoidhibh uile air son Albainn—
  Air a shons' na caoidheadh aon !
Sgaoilidh sinne os a cheann-san
  Bratach rioghail tìr an fhraoich,
'Us biodh na dathan dearg 'us òr-bhuidhe
  Air an leòn lè fuil an laoich.
'S cosmhail 'aodann nis ri sàr-laoch
  'Gabhail tàimh roimh bheul an là,
'Feitheamh air son tighinn na maidne
  Agus còmhrag garbh nan sàr ;
Faicibh ! ach cha'n fhaicear leinne—
  Cha'n fhaicear leinn gu bràth a shùil
A' lasadh leis an teine dealrach,
  'Nuair tha'n nàmhaid 'teannadh dlù !

Anns a' mhaduinn aig Raon-Ruari
  Bha ar n'arm 'na laidhe an dé,
'Nuair a dh'éirich ceo na h-uisge
  'Bharr na h-aimhne, gus an speur ;

B'àrd 'n ar cluasan fuaim an luaith-shruith,
  A' ruith roimh 'n eas 'bha dlù ri 'r taobh,
'Nuair a dh'éirich Clann nan Gaidheal
  Bho mheasg rainich agus fhraoich!
Thionndaidh sinn gach fear a bhreacan—
  Dhlù e 'bhoineid air a cheann—
Thug e sùil air grian 'us air iarmailt;
  'Us dhearbh sinn uile faobhair ar lann.
Thionndaidh sinn an sin ri chéile,
  'Us thug gach fear do charaid làmh;
Chuir sinn ùrnuigh gus na speuran,
  'Us mhionnaich sinn gu buaidh no bàs!
Mharcaich romhainn ar ceannard àluinn
  Air steud-each dubh 'bha tric 's na blàir;
Dh'éirich cridhe gach fear le sòlas
  'Nuair a chaidh e air ar ceann—
Bu mhath a b'aithne dhuinn a dhaoine,
  'S bha ar smaointean orr' san àm.

Thog e làmh dhuinn, agus thuirt e—
  "Fheara! thug mi bòid an diugh:

Mu'n dealraich dhuinne reul an fheasgair
  Air Schiehallion àrd nan sruth
Bheir sinn buaidh air ar naimhdean
  No bidh Greumach eil' na laidhe
Air raon a' bhlàir air son a dhùthcha—
  Air son a dhùthcha 'us a Righ.
'Smaointich air ar Righ air fuadachd—
  Smaointich air na dh' fhuiling e—
Smaointich air-san 'chaidh a mharbhadh
  Air an raon aig *Magus Muir;*
Bòidichibh air 'fhuil-san nise—
  Air 'ur dachaidhean 'tha fàs—
Na dòchasan 'tha caillt' do Albainn,
  Air gach dùil a chaill a blàth—
Buailibh mar gu'm biodh an t-innean
  Fo gach buille 'bheirear leibh,
Leagaibh sìos gach naimh do Albainn,
  Gach Caimbeulach a bhrathadh sibh !
Buailibh ! gus an teich gach reubal
  Gu'n taobh deas do amhainn Lite,
'Us innseadh iad nach ceannaich òr dhaibh
  Onoir agus cliù nan Gaidheal,

'Us gur beag leinn fearg am Prionnsa
  'S gur suarach leinn a mhaoin gu léir.
Buailibh ! 'us aig ceann a' chòmhraig
  Mur a faic sibh mi le'm chlaidheamh,
Feuchaibh, 'us gheibh sibh mi 'n am shìneadh
  Far 'is tiuigh na mairbh 'n an laidhe."

Fhreagair 'n sin le glaodh mac-talla
  Ris an fhreagairt 'thug sinn dha,
Ach bha freagairt na bu doimhne
  'Tighinn bho ghrunnd gach cridhe bhlàth.
Air son raointean mòr Bhraghad-Albainn,
  Cha robh duine 'chual' e 'bruidhinn
Nach faigheadh bàs air a sgàth-san—
  Dh' innis gach sùil 'us gruaidh dha sin—
Dh' innis iad dha gach gluasad inntinn,
  Agus dìlseachd threun nan sonn ;
Gu'n robh spiorad làidir annta
  Agus cridhe mòr 'n an com.

Chuala sinn an sin an trombaid.
  Anns a' ghleann gu fada shìos,

Agus fuaim cas nan steud-each,
  Agus guth ar naimhdean dian:
Laidh sinn sìos am measg an raineach
  Gus an d'thàinig iad gu dlù,
A' miannachadh mar mhial-choin sealga
  A' lorgachadh an fheidh 's a' ghaoith;
Gus am fac sinn iad a' tighinn
  Mach a cunglach garbh nan creag,
Cois 'us marcaich tighinn 'n am mìltean
  Ri ceòl druma 'us fheadan beag',
Roimh mheanglan dorcha, dlù, na coille,
  Roimh thalamh bhristeach, bhog, an t-sléibh,
Thàinig iad gu socair, siùbhlach,
  Gus an d' fhuair iad talamh réidh.

Leum gach fear an sin 'n am fradharc—
  Fheara! mar a chlisg an cridhe
'N uair a chunnaic iad na Gaidheal
  Ann an òrdugh air son strì!
Mar a' chuairt-ghaoth sìos nan stuchd-bheann
  Shiab a' gaillionn cruaidh 'n a dìol,
Dh'éirich sluaghan mòr chlann Dòmhnuill!
  Bhrosnuich claidheamh geur Lochial!

Peileirean gu tiugh mu'n cuairt duinn,
  Theirinn sinn gu ruig an naimhd,
Gus an d'fhuair sinn iad gu dlù dhuinn,
  Cas ri cas, 'us làmh ri làimh;
Thuit gach each 'us duine romhainn—
  Thionndaidh iad le clisgeadh cridhe—
Mar a chì sibh tuiltean Geamhraidh
  'Sguabadh leo gach uile ni;
Thuit gach each 'us duine romhainn,
  Aon nàmhaid beo cha d' fhagar leinn
Air a' bhlàr aig cath Raon-Ruari
  'Nuair a thàmh 'us a chriochnaich sinn.

Bha reul an fheasgair 'dealradh oirnne,
  Bho Schiehallion àrd nan sruth,
'Nuair a thiormaich sinn ar geur-lann
  'Us a chunntais sinn na mairbh gu tiugh;
Fhuair sinn esan far an d' thubhairt e,
  'Us e 'n a shìneadh air a' bhlàr;
Chual' e sluaghan buaidh nan Gaidheal,
  'Us dh' fhàg e aoidh air anns a' bhàs.

Fosglaibh, tallaichean Tìr-Athoil—
  Aite-tàimh nan iomadh laoch—
Fosglaibh iad a rìst gu farsuinn,
  Tha gaisgeach eil' g' a chur ri'n taobh!
B' esan fear a b' fhearr de dhaoine,
  Bhàsaich e air son an tìr;
B' fhearr leis sin na fuireach beo,
  A dh' fhaicinn tìr nam beann fo chìs.
Thus'! a ghaisgich threun 'us bhuadhmhor!
  Bliadhnachan an déigh do bhàis,
Faodaidh onair a bhi 'n a thàmailt,
  'Us treibhdhireas a bhi fo thàir,
Ach caidil thusa le do dhaoine—
  Iadsan a bha uasal, fìor,
Nach do dhìobair riamh an dùthaich,
  'Us do nach b' aithne ni 'bha crìon;
Caidil! 'us gus an dùisg an trombaid
  Gach aon fhear 'us té 's an tìr
Cha'n fhaic Albainn Mac na's suairce
  Na an t-aon do'm b'ainm *Dundee!*

PRIONNSA TEARLACH AIG BHERSAILLES.

AIR A LEUGHADH DO CHONMINN CHAIDLIG LUNUINN AIR AN COIG-EAMH LA DE'N CHIBLEIN, 1892.

Thoir air falbh an reul 's an stiall sin—
Cumaibh iad o'm shùil gu bràth !
Cha dean righ no Prionns' mo bhriagadh
Bho mo sheòmar fhein an tràths'.

Freagarrach air righ gun chathair
An t-àileadh brat-mairbh m'am chuairt,
'Sa ghaoith mi-chneast' tha 'crith an dubhar
An obair-ghréis tha crochta suas ;
An solus a tha beo air eigin,
Mar bhuille chuisle anns an fhéith
Aig nach 'eil dòchas danns' no sùgradh—
Air nach toir ceòl na pioba leum.
Cruinnicheadh an sgàil mu'n cuairt domh,
'S mi 'nam shuidhe so gu sàmhach,

Mar dhilleachdan gu briste-cridheach
  Aig carbad 'athar a' caithris tràth.
Fàgaibh gu mo chomunn fhein mi,
  Fad bho'n t-saoghal 's an fhuaim tha ann!
Là mo aithridh—là mo bhuaireis—
  Gach uair a thig a' bhliadhn' gu cheann:
Là millteach! là bha'n dàn dhomh—
  An dàn dhomh fhein, 's an dàn do'm dhaoin'—
Là gun iochd, gu bràth chuir crioch air
  Còir nan Stiùbhartach gun chrùn!

Riochdan, mar gu'm b'ann an sgàthan,
  A' tighinn gach uair 'nam shealladh sgith,
Blàr Chulodair fad mo fhradharc,
  Caoidhean 's osnaich anns a' ghaoith.
Na fineachan, 's iad air an sgapadh,
  Fann 'us brist', gun dùil ri cobhair,
Acras 'g itheadh stigh 'nan caolan,
  Gach ni 'gan tréigsinn ach am pròis—
Am pròis—'s an dùrachd-cridhe mòr sin
  Nach b' ainneamh do na Deasaich riamh,

'S an naimhdeas gheur ri sliochd Hanobhair,
Nach caochladh fhad 's a dheàrsadh grian.

Ach O, mo chreach! 'n e so na dh' fhàgar—
So na dh' fhàgar de na seòid
A dh' éirich mu a' bhrataich rioghail
Air an là bha dhomhsa mòr?
'Nuair chaidh na mìltean air an glùinean
Air an raoin ud anns a' ghleann,
'Nuair chunnaic iad an srol ag éiridh
Ann an gaoth tuath Tìr-nam-beann!
'Nuair chaidh an gaisgeach, Tulabharsdan,
'S a sheas e fo an sgaile-sìod',
'S an leomhann garg a' danns' s a' deàrsadh
Anns an t-òr 'bha fillt' air fhillt!
'Nuair dh' fhàs an cridhe mor aig Alba
Tuilleadh 's mòr air son an sìth,
'S a bhrùchd a mach mar tuiltean geamhraidh
An aoibhneas air son buaidh 'san strì!

Sud iad thall, 'nan sreathan brùite,
Fo an speur, nis dubh a' fàs,

Ann an sàimhchead an eu-dòchas—
  Cha'n ann gu buaidh ach gu bàs.

Cluinn! Tha'm piob ag éiridh brònach:
  Cha'n e am piobaireachd uailleach àrd,
Bu tric thug eunlaith fiadhaich nam mòrbheann
  A dheanamh dìot air corp an nàmh.
Cha'n e! 'Se th'ann tuireadh cianail—
  Freagarrach air cluasan dhaoin'
Nach faic cath eile anns an t-saoghals',
  'S o nis gu bràth nach fàg an raoin.

Mi-riaghailt! Mi-riaghailt! Ciod a's ciall da?
  Nach robh sinn cho trenn 'sa bhlàr
'Nuair a chuir sinn ruaig na mìltean
  Air raoin fuilteach dearg Dunbàr?
Fair dhomh m' each, 's séid an trombaid,
  Eigh air marcaich ard nan steud:
'S thus', Thighearn Lewis, gabh an ceann orr'!
  A ghaisgeich eil' nan iomadh euchd—
A Cheapaich fhior! A sheòid, Ghlinn-gharaidh!
  A Ghòrdanaich! 's thus', Lochial!

Cum na fineachan ri cheile—
  Bi'bh treun a nis, ma bha sibh riamh!
Elcho! Ciod e'm feum bhi dubhach?
  Cha dean mulad sinn na's fheàrr;
Cum do chridh', dhuin'! 's fheumach sinn air—
  Cha robh na b' fheumaich' riamh na'n tràths'.

Na'n robh againn mìle marcach.
  'De nach deanamaid?—Ach, O!
Coimhead na Sasunnaich a' tighinn,
  Cluinnibh fuaim an gunna-mòr.
Mo chreach! nach uamhasach an fhuaim e?
  'Tighinn roimh chathadh uisg 's gaoith!—
Nach b'e sud an sluaghan Gàidhealach?
  Cluinneam rìst luchd mo ghaoil!
Nach robh agams' sùilean fàidh',
  Chum 's gu'm faicinn ceann an strì!
A Chamaranaich! na'm faiceadh sibhs'
  Cha bhiodh cùram orm mu ni.

Séid an trombaid dhaibh air tuimhseadh,
  Cuir na marcaich ris an nàmhaid—

'S fhearr dhaibh tuiteam anns an tuasaid
  Na mar féidh am meadhon na pàirc!
Stad! Tha'n ceo ag eiridh 'nise!
  Chi mi iad air eigin thall;
A Dhomhnullaich! Ma theid sibh idir!
  M' athair! tha gach ni air chall!

Tha gach ni 'nis caillte dhomhsa—
  Iad 'nan sìneadh air an fhraoich,
'H-uile fear bu trenn ri fhaotainn—
  Càch 'gan sgapadh air gach taobh.

O! am bi na riochdan truagh so
  An còmhnuidh 'tighinn'nam shealladh sgith?
Am feum gach ni a dh' fhuiling iadsan
  'Bhi 'nam chuimhne là 's a dh' oidhch'?

Feumaidh! Cha'n'eil àit air thalamh
  Air son falach 'chur air ni—
Cha'n'eil àit ann ach an t-aon àit—
  Cha'n'eil àit ann ach a' chill!
Seargaidh gaol, 's caidlidh naimhdeas,
  'S theid an cuimhne as ri àm;

An dé bha'm flùr 's pailteas uisg aig',
  An diugh, chion uisge tha e fann;
Ach 'smuainteachadh mu chumhachd' tha brist!
  'De bheir sith do smuaintean truaigh?
'De bheir sàimhchead do na buaireas
  'G oibreachadh 'nam cheann gach uair?
'De an deoch bheir nàdur dhomhsa
  Air son an tairt a tha 'nam chom?
B'fhearr gu'n d'rugadh mi 'nam thuathanach
  Na bhi beo 'nam righ gun fhonn.
O! na bliadhuachan dubh, truagh so,
  'De nì mi gu ruig an ceann?
B' fhearr gu mòr, ma 's e so saorsa,
  'Bhi ceangailt' mar tràill le slabhraidh teann.
Na'm b'urrainn domh 'bhi 'n àite dùinte,
  Ged a b' ann an tùr an righ—
Far am fac e'n té bha 'n dàn dha—
  'Nuair lion 's 'nuair shàsaich gaol a chridh'.
Eoin mu'n cuairt d'i 'seinn gu h-éibhinn—
  A h uile h-aon a' seinn m'a rùn—
A h uile ni lan, làn de shòlas,
  'Am maduinn bhòidheach, chéitein, chiùin.

Theirinn gaol a chum an uinneag—
  Bhris e'n glas, 's rinn e ràd—
Chum e faire air na suiridhich
  Bho mhaduinn mhoch gu ceann an là.

C'arson, a ghaol, a dh' fhàg thu mise?
  C'àit a nis an sealladh caomh
Bu tric a thug thu thar do ghualainn
  'Nuair thug mise dhuit mo ghaols'?
C'àite nis na facail dòchais
  'Thug thu dhomh m'an d' fhàg mi thu,
'Nuaìr a thilg thu orm an sìod,
  A rinn thu fhein air son do rùn?
'Nuair dh' iarr thu orm a chuir g' ad ionnsuidh
  'Nuair a bhiodh mo bhratach fhein
Air caisteal Lunuinn, mar a b' àbhaist
  Do bhratach m' athar bhi o chian.
Ged dh' fhalbh mis', cha d'rinn mi 'cosnadh—
  Cha robh cosnadh ri bhi ann—
Ach thug mi dh'i air ais an sìoda,
  'S thuirt mi rithe, "An gabh thu rium?"

Sheall i orm le sealladh àrdain—
  Sheall i orm le sealladh fuar—
Thuirt i rium, 's cha robh i càirdeil,
  "Seadh, 'n do chum thu e cho ùr?
Ni 'tha fuasach, làn de ionghuadh,
  Ni 'bu chòir a sheirm le bàrd,
Ni 'bu mhoiteil le fear-dùthcha,
  Ach 's beag e'n sùilean fear a' bhlàir;
Beag do fhear 'chaidh chosnadh rioghachd,
  A chosnadh cliù 'san tìr 'b' leis fhein,
Chaidh 'dheanamh dhuit-sa le nighean righ,
  An toir thu nis do 'd bhan-righ e?"

Tha gaol nam ban a' sgriobht' air uisge,
  Tha ràdh nam ban mar ghainmheach crìon,
Air m' ais, air m' ais! O, leig dhomh astar
  Chum an tìr 's fior 'an gniomh!
Fairicheam nis a' ghaoth tha séideadh
  Fionnar a nall thar bharr nam beann,
Faiceam nis am fraoch fo bhlàth,
  'S cluinneam beucaich mhòr nan tonn.
Biodh an éigh mar Coirebhreacan
  'Nuair a's airde fuaim a ghàir,

Thoir dhomh ach aon uair de Alba,
  Cuir an sin mi 's faìgheam bàs!
O! gur trom a tha mo chridhe,
  Mar eun Samhraidh ann an daors':
Ged's geal na glinn le sneachd a' Gheamhraidh,
  Cuir an sin mi 's thoir dhomh saors'!
Fair air ais mo ghillean gasda,
  Mo nighean Ghàidhealach, fair dhomh i,
'Sann fo fhilltean dlùth an tardain
  'S blàithe bhuaileas cuisle 'chridhe.

AN RIBHINN GHAIDHEALACH.

A Bhana Ghàidheal, 's pailt an fhras
A thochair Nàdur dhuit de 'mais';
Seachd bliadhn' dà uair chaith thar do chinn
'An àilleachd làn 's 'am maitheas ghrinn.
Na creagan glas, an gàradh uain',
Na craobhan dlùth mar sgàile cluain;
An eas ud thall, tha 'g innseadh sgeul
Do'n loch tha sàmhach aig a bheul;
Am port beag ciùin, 's a h-uile ni
Mu'n tigh 's am beil thu 'tàmh 'an sìth,
Tha iad 'nam shealladh-sa 'san àm
Mar bhruadar mìlseach Oidhche Shamhuinn;
Mar nithibh 'thig 'n 'ur fradharc an uair
Bhios cùram talamhaidh ann an suain.
Ach ged bu bhruadar éibhinn thu,
Mo bheannachd ort, a rìbhinn ùr;

Gu'm beannaicheadh Dia thu ann ad aois;
Cha'n aithne dhomh thu fhein no 'd dhaoin',
Ach dh' fhàs mo shùilean fliuch ri 'd thaobh.
Le dùrachd domhain nì mi guidhe
Air son do mhaith, le neart mo chridhe;
Cha'n fhaca mise gean no aoidh
'S am beil cho soilleir h-uile ni,
Cho math 'us cho ceart 'nan lionmhorachd,
Cho beusach, bòidheach, neo-chiontach.
Mar lusan beag am fàsach mòr,
Gun duine borb a' tighinn 'nad chòir,
Cha'n'eil thu socharach; 'tàmh leat fein,
De d' bhanaltachd cha'n iarr thu feum;
Air d' aghaidh tha an saorsa teann
'Tha coitchionn do shliochd treun nam beann;
Tha d' aodann làn a dh' aoibhneas mòr,
'S d' fhiamh de chaoimhneas, gràdhach còir;
Mu'n cuairt duit tha gach buaidh a's fhearr,
Do dhoighean thug air m' aithne barr;
Cha'n'eil aon ni 'gad chumail-sa
Bho mhiann do chridhe; 's ged mholainn-sa
Thu fhein, do cheum—gach ni gu léir—

Gu crioch mo shaoghail, air sgàth do ghaoil
Cha bhithinn sgìth de 'd chomunn-sa.
O ! c'àit' an làmh nach buanadh blàth
'S nach cuireadh snaimh air air a sgàth ?
O ! b' ait bhi tàmh leatha le a deòin
'S sinn 'g éisdeachd ceileir binn nan eòin ;
Bhi 'n éideadh dùthchasach an tìr—
Mi 'am chìbeir 'us ise 'n am mhnaoidh !
Ach mhiannaichinn d'i ni na's fìor :
Cha'n'eil i dhomhsa ach mar ni
Air bharr nan tonn, an ear no'n iar ;
Ach cia b'e àit' san cadal mi,
Gu'n cuimhnich mi an nighean donn
A dhùisg dhomh 'n t-òran so 's am fonn.
Cha'n'eil mi duilich dealachadh,
Oir chì mi ann am shealladh-sa
Gu'm fàs mi sean, 'am bothan beag,
An lochan séimh ri taobh na creig,
Am port, 's an eas tha dlùth ri 'n taobh,
'S thus', an té tha 'toirt daibh gaol.

EIRIBH! EIRIBH, A CHLANN NAN GAIDHEAL!

Eiribh! eiribh, a Chlanna nan Gàidheal!
  Sean-fhir 's oig-fhir, thigibh 's gach ceàrn;
Eireadh Tir-mor, 's tionailibh Eileinich!
  Tarr'ngibh an claidheamh 'sa chath air son Tearlach?
      Nuas o na beanntan,
      'S shios o na gleanntan,
Thigibh o'n chlachan 's thigibh o'n àiridh;
      Cluinnibh Mac Talla 'nis
      Freagairt le caithream ri
Caismeachd na piobaireachd 'tha 'tional nan Gaidheal.

      Eiribh! eiribh, &c.

Fhearaibh tir euchdach dùthaich nam beanntan,
"Leanaibh gu dlù ri cliù 'ur sinnsear;"
Coimheadaibhan an Sasunnach's eagal a cheann air,
A' faicinn luchd breacan-na-guaile d'ar righribh,
'S fhada ri meirgeadh
Armachd nan dearbh-laoch,
Tarr'ngibh a nis iad fo Bhratach na h-Alba;
Cuimhnichibh buaidh nan sonn,
'S beusan mic Tir-nam-Beann,
'Illean Lochabair, Braigh-mhar, 's Braghaid-Albainn.

Eiribh! eiribh, &c.

C'uin a bha breacan-na-guaile air cladhaire?
'S c'uin a bha boineid na geal-ite air tràill?
Duais-bhrath an nàmhaid cha cheannaicheadh a daors' iad—
"Dìleas gu deireadh," b'e meirghe nan Gàidheal.

A Dhomhnuill Chlann Ailein,
'S a Dhomhnuill nan Eilean,
'Lochial, 's A Mhic Shìmi, 's A Ghranndaich
Shrath-speidh,
Thigibh thar mhullaichean,
Seallaibh gu duineil dhuinn
Clanna-nan-Gàidheal ri guailibh a chéile.

Eiribh ! éiribh, a Chlanna nan Gàidheal !
Sean fhir 's oig-fhir, thigibh 's gach ceàrn;
Eireadh Tìr-mòr ! 's tionailibh Eileinich !
Tarr'ngibh an claidheamh 'sa chath air
son Tearlaich !

BROSNACHADH NA GAIDHLIG.

FREAGAIRT DO IEOSAPHINA MAIRI NI' MHIC RAONUILL.

Taing, taing dhuit, a Mhairi Nic-Dhomhnuill,
Gur math 'bha do chlarsach an gleus
'Nuair sheinn thu a molladh na Gaidhlig,
'S duthaich nan iomadh deagh-bheus.

An canan bu chaomh le' r sinnsir,
An canan is docha leinn fhin;
An canan bu tric a chur gniomhan
Nan armun air clarsach na glinn.

An leigeamaid nis leithe caochladh
Air iarrtas muinntir nan Gall?
Gach cuimhneachan b-ait' leinn bhi g-eisdachd
Am bi iad dhuinn tuilleadh air chall?

'San t-samhradh bi' oiteigean cubhraidh
  Fo 'n anail, roimhe dhuilleag nan craobh,
A g-innse mu'n speis tha mu chuairt dhaibh,
  'S mu'n t-slainte tha 'n duthaich an fhraoich.

Bi' cronan nan allt mur a b' abhaist,
  A seinn mu na laithean 'o chian;
'S eunlaith nan geugan a bardachd
  Mu'n sealleadh is boidhche fo'n ghrian.

Bi an seobhrach 's an neonain a comhdach
  Nam bruachagan boidheach a rist',
'S Nadur le aighear 's le solas
  A toileachas-inntinn a g-inns'.

Ach cait' 'bheil na gillean a b' abhaist
  'Bhi comhnuidh air srathan nan glinn?
A sheinnidh na h-orain Gaidhlig,
  'S bu dhoigheil a thogadh nam fuinn?

'S banarach donn nam buaile,
  An oigh bu chridheile ceum,

A dhusgadh a mhaduinn le duanag?—
  O! caite an deach Clanna-nan-Gaidheal.

Am beagan th' air fhagail 's an tir dhiubh,
  Cha lid dhaibh ach fasan nan Gall—
De 'n Bheurla—cha d' fhuair iad dhi moran;
  'S tha cuid de 'n a Ghaidhlig air chall.

Ma thig fear a nis ort air Cheilidh,
  'San 'their e—"tha *Change* anns an *air*,"
"*Ah*, *well*, nach eil *breeze* orra 'Ruaridh,"
  Air-neo . . . "nach an ann tha 'n *fine day*."

Ach eiribh 'nis, fhearaibh na Gaidhlig,
  'S togaibh a bratach an' ard,
'S esan nach cuideach na cas sinn—
  A mach e a cuideachd nam bard!

LOCHNAGÀRR.

Air falbh le gach céin-bhlàth, 's ròsan a' ghàraidh,
Biodh muinntir na sòghalachd 'gan gabhail fo'm miann,
Thoir dhomhsa an garbh-chrìoch 's an sneachd ann a' laidhe,
Ma tha'n t-saorsa 's an gaol ann bu dual bhi o chian.
A Ghàidhealtachd! A Ghàidhealtachd 's caomh leam do bheanntan,
Ged 's fiadhaich tha'n soirbheas a' sguabadh am bàrr;
Ged 's fuaimneach, neo-shàmhach, na h-uillt tha 'nad ghleanntan,
O! mhiannaichinn fuireach ri taobh Lochnagàrr.

'S ann an sin rinn mi siubhal ann an grinn-
làithean m' òige,
B'i a' bhoineid mo churachd, b'e'm breacan mo
chleòc,
Air na suinn rinn ar fàgail bha m'inntinn a'
còmhnuidh
'S mi 'g imeachd gach latha mu stùcan a' cheo;
Cha'n iarrainn gu tilleadh gu beul-dubh na h-
oidhche.
'Nuair chuireadh na reultan an soillse 'san adhar,
Mo dhéidh air a togail le sgeulachdan aosda
'Bha air inns' leis a' mhuinntir tha taobh
Lochnagàrr.

A thaibhsean nan laoch! nach cuala mi 'ur
glaodhaich
Ag éiridh air anail na gaoith anns a' ghleann?
Gu deimhin tha spioraid nan gaisgeach a' siubhal
'S a' marcachd nan speuran 'an dùthaich nam
beann.
Ri taobh Lochnagàrr, am measg dùbhlachd 's
gaillionn,

Tha'n Geamhradh a' riaghladh gach ni a tha làthair,
'S na neultan a' cuairteachadh riochdan mo shinnsrean
'Tha 'tàmh am measg dhoireannan dubh Lochnagàrr.

Gun sealbh, ged bu treun sibh; mo chreach! nach d'thug bruadar
Dhuibh fios gu'n d'rinn buaidh sibh a thréigsinn 'san àm?
Mo thruaigh! an robh 'm bàs dhuibh 'an dàn aig Culodair,
'S gun a bhuaidh leibh 'sa chàs, dh' aindeoin euchdan 'ur lann?
Gidheadh tha sibh sona 'sa chadal nach dùisgear—
'S sibh a' tàmh le'r sinnsir 'an uamhan Braigh-mhàr;
Mac-Talla nan creag a' toirt freagairt do'n phiobaireachd
'Tha 'luaidh air bhur euchdan ri taobh Lochnagàrr.

Tha ùin air a ruith, Lochnagàrr, o'n a thriall mi,
'S tha ùin ri dhol seachad m'am faic mi thu rìsd,
Ach ged a rinn Nàdur do bhlaìthean a mhilleadh,
Cha'n fhaic mise àite cho docha leam fhìn;
A Shasuinn, tha d'àilleachd ro-chiùin agus sàmhach
Do'n fhiùran rinn siubhal thar bheanntainnean àrd,
Thoir dhomhsa na creagan nach léir domh 's na smùidean
'Tha 'froiseadh nan sguran os ceann Lochnagàrr.

AN SEAN TIGH.

An sean tigh, an sean tigh,
  Cho beag 's gu robh gach ni,
Cha d'thugainn gaol an t-sean tigh
  Air lùchairt mhòr an righ.

Bu mhor am bàigh 's an càirdeas 'bha
  'San t-sean tigh taobh na tràigh,
Bu tric a mhir 's a mhànran mi
  Le companaich an àigh ;
'S an dùthchas sin nach geill gu bràth
  Do ni a tha fo'n ghrein,
Gum beil e 'meudachadh 's a' fàs,
  'S mi siubhail an dùthchaibh cein.

An sean tigh, &c.

Bu chridheil fuaim na gàireachdaich
  'S sinn 'ruith'n deoghaidh'n àirc,

Taobh-chùil 'ga chur, 's taobh-thall 'ga chall,
Ag iomain anns a' phàirc;
"Suas i 'bhalaich!" 's "a stigh i nis!"
'Ga eigheach àrd ar cinn;
Na bu deidheil air cath a chur
Cha b' urrainn 'bhith na sinn.

An sean tigh, &c.

Ach dh'fhalbh a nis na sòlasan
Bha againn anns a' ghleann,
An sean tigh—tha e ònrachdach,
Na càirdean—tha 'd air chall;
Tha feidh 's caoraich bhàn a nis
Air sliabh nan laogh 's nam bò,
'S banarach nam buaile—
Cha chluinnear i n' is mò.

An sean tigh, &c.

O, 'sann mar sin a dh'fhalbhs bhuainn
Gach sòlas òg a' chridhe,
Gach ni tha dhuinn n'is luachmhoire
'Gar fàgail anns an strì;

Ach eadhon mar na neòineanan
'Sa Gheamhradh 'toirt 'nar cuimhn'
An Samhradh lusach, crann-bhoidheach,
Bi'dh cuimhn' na h-òige dhuinn.

An sean tigh, &c.

NA FAIGHNICH DH' IOM AN CAOMH LEAM THU.

Na faighnich dh'ìom an caomh leam thu,
Ach faighnich e dhìot fhein,
Cha leig mi leis sin innseadh dhuit,
Oir 's math is eòl dhuit fhein.

O, na bi 'g amharc cho geur orm,
Cha teagamh leat mo ghràdh,
Tha fios gu'm beil mi dìleas dhuit—
'S cha leig mi leis a ràdh.
Na faighnich dh'ìom, &c.

Cha chòir dhuit blàths na meud mo ghaol
A dhearbhadh air son spòrs,
Ma's caomh leat mi, na biodh do shùil
Le amharus air mo thòir.
Na faighnich dh'ìom, &c.

Na faighnich dh'ìom an caomh leam thu,
  Ach faighnich e dhìot fhein,
Cha ruig mi leas sin innseadh dhuit,
  Oir 's math is eòl dhuit fhein.

CO AS A THAINIG THU.

Co as a thainig thu, 'Ille an fhéile-bhig,
Nuas a tir Athol no bruaichean a' Gharraidh?
Am fac thu na gillean 's a' gheal-ite 'nam boineidean
A' fàgail an dachaidh 's a' leanailt Prionns' Tearlach?

Leanainn thu, leanainn thu, cò e nach leanadh thu?
'S mòr thug thu rùn, 's a chuir thu ùidh umainn, a Thearlaich;
A Thearlaich, a Thearlaich, cò e nach leanadh thu?
Mac an deadh athair thu 's righ Clann-nan-Gàidheal!

Cha'n'eil agam ach aon mhac, Domhnull òg
fearail,
Ach ged a bhiodh deich ann b'e 'n ceann
Gleanna-Garraidh;
Slàint' do Mhac Dhomhnuill 's an gaisgeach
Clannraonuill,
Gur iadsan na fiùrain a sheasadh le Tearlach.

Leanainn thu, &c.

Sios troimh 'n Ghalltachd, sios le gach dubh-
Ghall dhiu,
Fhior Chlann-nan-Gàidheal, sgriosaibh 's gach
ceàrn iad;
A Dhomhnuill 's a Raonuill, dearbh an claid-
heamh-mòr
Tarsuinn air amhaichean nàmhaidean Thearlaich.

Leanainn thu, &c.

BOINEIDEAN GORM DHUN-DI.

Aig coinneamh nam morairean bha Ceannard
nan Gaidheal,
'S labhair e gu duineil—" Gach fear anns am beil
Gaol, meas, agus dìlseachd d'a dhùthaich 's d'a
righ,
Leanadh e boineidean gorm Dhun-dì.

Thig, lìon dhomh mo chupan,
Thig, lìon dhomh mo chuach,
'S gu'n òl sinn deoch slàinte
Righ Seumas nam buadh,
'S gu buaidh na gu bàs,
Le cathlachd ar righ,
Leanaidh sinn boineidean gorm Dhun-dì.

Ma tha morairean 'an Sasuinn a tharruingeas lann.
Tha gaisgich nach meath iad 'an Dùthaich-nam-
Beann ;

Tha taghadh nan daoin'-uaisle ann, tri mìlle 's a trì,
'S leanaidh iad boineidean gorm Dhun-dì.

Thig, lìon, &c.

Gu garbh-chrìoch nam beanntan, O biodh'maid a' triall,
Mu'n géill mi do nàmhaid cha'n éirich a' ghrian;
'S crithibh, a gharlaoich, oir dh' aindeoin 'ur cridhe
Cha bhuadhaich sibh air boineidean gorm Dhun-dì.

Thig, lìon, &c.

THA'M BÀTA 'SIUBHAL.

Tha'm bàta 'siubhal, tha'm bàta 'siubhal,
'S astar as a déigh ;
'S mòran buaidh le bàt' mo luaidh
'S a sgioba làidir treun.

O, guidheam soraidh leis a' bhàt'
'S na fir 'th' aig na ràimh ;
Do bhàt' mo luaidh 'bhi làidir, luath,
'S na fir a bhi gun phràimh.

Tha 'm bàta, &c.

Bu tric 'rinn i an giùlan roimhe,
'S fear air ceann gach ràmh ;
De'n sgadain ùr a Bun-Loch-Uirn
Bu tric a fhuair iad làn.

Tha 'm bàta, &c.

O, faicibh nis am bàt' na deann,
'S Cailean aig an stiùir;
'S math an dìot e air son clann—
Buntàta 's sgadan ùr.

Tha 'm bàta, &c.

'Nuair dh' fhàsas sinne lag le aois,
'S a chiaras ceann ar là,
Nì Ian, Dòmhnull, 's Ciorsdan, sin
Ar cumail-sa gu blàth.

Tha 'm bàta, &c.

MÀIRI GHÀIDHEALACH.

Gach bruach, 's gach sruth, a tha mu'n cuairt
  Do chaisteal àrd Mhontgomerie,
O, guidheam dhuibh gach crann fo bhlàth,
  'S 'ur n-uisgeachan gu glan a ruith;
'N 'ur measg-sa 's tràth nì 'n Samhradh taoghal,
  'S 'n 'ur measg-sa 's fhad a chéilidh,
Oir 'sann ri'r taobh ghabh mis' gu caomh
  Mo chead le Màiri Ghàidhealach.

Bu bhòidheach flùr a bheatha ùr,
  'S bu chùbhraidh blàth an draighionn,
'Nuair 'theannaich mi mo ghaol ri'm chridhe
  Fo sgàile dlùth nan geugan;
Air sgiathan ainglibh shiubhail gach uair,
  Gun fhios domh fhéin 's do m' eudail.—
Bu dhomhsa faoin an saoghal 's a mhaoin
  'N coimeas ri Màiri Ghàidhealach.

Le iomadh bòid 's brìodal blàth
  Gu'n d' dhealaich mise 's m' eudail,
'S a' gealltainn 'coinneachadh gun dàil,
  Ghabh sinne cead le chéile ;
Ach thus', a Bhàis, gun truas 'nad ghnùis,
  Gu'n d' ghabh thu tràth dhuit fhein i,
Oir 's fuar an ùir, 's is uaine 'm fòd,
  Os ceann mo Mhàiri Ghàidhealach.

O, 's bàn, bàn 'nis, na bilean ruit'
  Bu tric a rinn mi pògadh,
'S dùint' gu bràth na sùilean blàth
  A dh' amhairc cho gaolach, còir orm ;
A' crionadh anns an duslach fhuar
  An cridh' dha'n robh mi gle-thoigheach,
Ach mairidh ann am chòms' ri m' bheò
  Mo ghràdh do Mhàiri Ghàidhealach.

BRUAICHEAN NA LÒMHAIN.

Air a' bhruaich bhòidheach, 's na cnuic ghorm uain',
Far 's fhaide soills' na gréin a' còmhnuidh,
Chaith mise iomadh latha comhla ri mo ghràdh
Measg bhruaichean gorm-bhoidheach na Lòmhain.

Ged ghabhas mis' am frith-rathad, 's thusa 'n rathad mòr,
Bi'dh mise 'sa Ghàidhealtachd an toiseach;
Ach tha trioblaid 's tuireadh agus cridheachan bhrùite
Measg bhruaichean gorm-bhoidheach na Lòmhain.

Mar dhealaich gu'n coinnich sinn thallad 'sa ghleann,
Fo shoillse na gealaich cho bòidheach,

S chì sinn air gach taobh cnuic ghorm tir an
fhraoich,
'S iad ag éiridh air gach taobh do Bheinn
Lòmhain.

Thig blàth air lus an raoin, seinnidh eoin le
caithream gaol,
'S bi'dh siubhal frith nam beann aig damh na
cròice ;
Ach dha'n chridhe tha briste, brùite, cha tig
Earrach as-ùr
Do bhruaichean gorm-bhòidheach na Lòmhain.

COMUNN SIORRAMACHD INBHIRNIS ANN AN LUNNUIN.

Tionailibh 'Illean Inbhirnis
O gach srath 's gleann,
'S gu'n dean sinn luaidh le toil 's an uair
Air làithean grìnn a bh' ann;
Gu seinn sinn duan do thir nam bruach
Far 'm bheil an raineach 'fàs,
Na doirean dlùth, na lusan ùr,
'S na h-uillt a ruith gu tràigh.

Sid air tìr nam pìob 's nam beann,
Am breacan 's cainnt nam buadh,
'S guidheam fortan do gach fear
A Inbhirnis mu-thuath.

'S na làithean fada, fad' o chéin,
Air sliabh nam beanntan àrd

Bha Clann nan Gàidheal 'nam breacan-guaill'
  Gu tric air tòir an nàmh ;
'S 'nuair dh' fheuch an Ròimh an neart 'sa
    chath,
  Mar chuala sibh 'san sgeul,
Fhuair i an réis gu cruaidh 'na déigh
  Le mòr-lann Clann nan Gàidheal.

    Sid air tìr nam pìob, &c.

Cha'n'eil ri faotuinn mic cho treun,
  Oir b'iad a dh' éirich suas
Le Ceann nan Greumach anns na blàr ;
  'S a ghabh air Tearlach truas.
An Sasuinn thog iad Bratach ùr,
  'S an Eaglaisbhric maraon,
Cho fad 's a mhair an dòchas sin
  Aig Blàr Chulodair 'dh' aom.

    Sid air tìr nam pìob, &c.

Cha'n'eil an eachdraidh an t-saoghail
  'An cliù a bheir orr' bàrr—

Na gillean calma 'chuir an ruaig
Le Tearlach anns a' bhlàr.
'S guidheam nis gu'm bi an clann
'An ceuman còir na sìth,
Cho déidheach air an cliù 's a bha
An sinnsear anns an strì.

Sid air tìr nam pìob, &c.

MO DHUIN'-EIGIN.

Och, O! mo chrì, 's cha'n fhaod mi inns'
Ged tha e'n geall air duin'-eigin,
Dheanainn caithris fad na h-oidhche
Air sgàth mo dhuin'-eigin,
O! hei, mo dhuin-eigin,
O! hì, mo dhuin'-eigin,
Shiubhlain-sa an saoghal mu'n cuairt
Air sgàth mo dhuin'-eigin.

Gach ni' nì soills' air gaol gun fhoill
O! soillsichibh air duin'eigin,
Bho h-uile cunnart cum e saor
'S thoir dhomh air ais mo dhuin'-eigin.
O! hei, mo dhuin'-eigin,
O! hì, mo dhuin'-eigin,
Dheanainn-sa gach ni—ciod e
Nach deanainn air son duin'-eigin.

THA MO CHRIDHE 'SA GHÀIDHEALTACHD.

Tha mo chridhe 'sa Ghàidhealtachd, mo chrì 'san taobh-tuath,
A' ruith damh na cròice 's an earb chasan-luath;
A' ruith damh na cròice, le mial-chon a strì—
Tha mo chridhe 'sa Ghàidhealtachd 's gach àit 'am bi mì.

Mo chead leat, a Ghàidhealtachd! mo chead an taobh-tuath,
Dùthaich nan gaisgeach 's dùthaich nam buadh;
Cia b'àit 'nì mi còmhnuidh, gu deireadh mo shaoghail—
Dùthaich nam beanntan, 'si dùthaich mo ghaoil.

Mo chead leïs na beanntan 's an sneachd air am bàrr,
Mo chead leis na srathan 'san Earrach fo bhàrr;

Mo cheadsa le coille na géig-doire dlùth,
Mo cheadsa le luath-shruth nan tuiltean 's nan
smùid.

Tha mo chridhe 'sa Ghàidhealtachd, mo chrì 's
an taobh-tuath,
A' ruith damh na cròice 's an earb chasan-luath;
A' ruith damh na cròice, le mial-chon a strì—
Mo chrì anns a' Ghàidhealtachd cia b'àit 'am bi
mi.

AN TÉID THU D' NA H-INNSEAN, A MHÀIRI?

An téid thu d' na h-Innsean, a Mhàiri,
'S am fàg thu Tìr-nam-beann?
An téid thu d' na h-Innsean, a Mhàiri,
A null thar chuantan leam?

O! 's milis na measan tha 'fàs ann,
Na h-ùbhlan air bàrr nan géig,
Ach cha'n'eil ni anns na h-Innsean
A ghabhainn-sa romh 'd fhéin.

Bhòidich mi air Neamh do Mhàiri,
Bhòidich mi dh'i air gach ni,
Agus O! gu'n dean Neamh mo mhealladh
Ma mheallas mise ì.

Thoir dhomh do ghealladh, a Mhàiri,
  O! thoir dhomh do làmh gheal chaomh;
Thoir dhomh do ghealladh, a Mhàiri,
  Mu'm fàg mi dùthaich mo ghaoil.

O! thug sinn ar gealladh, a Mhàiri,
  Gu toileach ri'r gaol gu'n d'ghéill,
'S mallaicht' gu'm biodh an ni sin
  'S an uair nì ar sgaradh bho chéil'.

An téid thu d' na h-Innsean, a Mhàiri,
  'S am fàg thu Tìr-nam-beann?
An téid thu d' na h-Innsean, a Mhàiri,
  A null thar chuantan leam?

THIG A STIGH FO MO BHREACAN.

Thig a stigh fo mo bhreacan
  Tha'n oidhche muigh fuar,
Tha'n cathadh a' froiseadh
  Mu chuairt do gach tùr;
Thig a stigh fo mo bhreacan
  'S dean suidhe 'am ghlac-thaobh,
Tha àit ann do dhithis—
  Creid mise, mo luaidh.

Thig a stigh fo mo bhreacan
  'S gu'n gléidh mi thu 'n tràth
'Bhios fuarachd na gaillinn
  A' sguabadh an làr';
Thig a stigh fo mo bhreacan
  'S a dh' aindeoin mi-fhortan
Le fìor-ghràdh mo chridhe
  Gu'n cum mi thu blàth.

Thig a stigh fo mo bhreacan
  Mo chaomh chailin òg,
Bheir mise dhuit fasgadh
  Bho dhìorras an lò ;
Thig a stigh fo mo bhreacan
  'S fuirich leam tacan,
Cha'n iarr mi air ais bhuait
  Ach millseachd do phòig.

CRUINNEACHADH NAM FINEACHAN.

Cruinnichibh! Cruinnichibh! Eireadh gach fear agaibh!
Cruinnichibh, 'Illean nan srath 's nan gleann;
Gualann ri gualann, 'n 'ur srathan 's 'n 'ur glinneachan,
Togaibh am Bratach do Dhùthaich-nam-Beann!
Nochdaibh do'n t-saoghal bhur stuth,
Cluinneadh e nis bhur guth,
Còirean bhur n-iarratais, ceartas bhur n-fheum;
Esan nach cuidich leibh
Fàgaibh gun chuideachd e,
Cuiribh a mach e á comunn nan treun.

Cruinnichibh! Cruinnichibh! &c.

Cluinnibh e! Cluinnibh e! gairm-chath nam
fineachan!
Caismeachd na pìobaireachd air anail na gaoith
Ag éiridh gu tìreil, 's a dùsgadh nam firichean;
'Lìonadh le eagal-nan-àrmunn gach aoidh.
Cumaibh air aghaidh 'nis
Treun-sìol nan ceatharnaich;
Sean agus òg agaibh, leanaibh ri chéil'.
Dìleas d'ur sinnsir
'S aonaicht' le chéile sibh,
Cha'n'eil 'san t-saoghal 'bheir buaidh air na
Gàidheal.

Cruinnichibh! Cruinnichibh! Eireadh gach fear
agaibh!
Cruinnichibh, 'Illean nan srath 's nan gleann;
Gualann ri gualann 'n 'ur srathan 's'n'ur glinneachan,
Togaibh am Bratach do Dhùthaich nam Beann!

AM FRAOCH FO BHLÀTH.

Biodh pròis air na Deasaich mu'n liosan fo bhlàth,
An achaidhean bòidheach cho còmhnard 's cho réidh.
Ach gu bràth seinnidh mis' mu na lusan tha 'fàs
Ann an dùthaich nan garbh-chrioch 'n Albainn nan treun ;
Tha againne neòinean nam bruach mar ac' fhéin,
Tha'n t-seobhrach a' fàs dhuinn cho math 's a th' aig càch,
Ach a dh' aindeoin an cridhe cha seall iad dhuinn seud
Cho bòidheach ri fraoch nan àrd-bheann fo bhlàth.

Ged shiubhlainn thar chuantan, 's ged chithinn gach ceàrn,
Cha'n'eil ann ri fhaotuinn àit' eile fo'n ghréin
An coimeas ri Gàidh'ltachd na h-Alba, no 's fheàrr
A leighseadh mo shlàinte 's a thogadh mo cheum;
Tha gaol agus caoimhneas a' tàmh ann le chéil',
Tha suairceas 's càirdeas 'nan nàdur a' fàs;
'S cha'n'eil ann ri fhaotuinn 'an dùthchannan céin
Cho bòidheach ri fraoch nan àrd bheann fo bhlàth.

DUTHAICH NAN NAOMH.

Tha ciaradh mo là 'nis
Mar cithean sneachd 's 'an aiteamh—
Tha mise a' siubhal
Gu Dùthaich nan Naomh.

Cha'n'eil cràdh no bròn 'n sin,
Cha'n'eil gort no leòn 'n sin,
Cha'n'eil aon dhroch là ann
An Dùthaich nan Naomh.

Ciad soraidh leat an trath-sa,
Tha 'n saoghal so briute, crathta,
Ach ni sinn coinneamh fhathast ann
An Dùthaich nan Naomh.

Tha 'r leanabh gaol an sin, a Shin,
Bu bhoidheach, math a naoidhean i;
'Us, O! bu ghort 'n uair dhalbh i
Do Dhùthaich nan Naomh.

Ach teirigidh eadhon bron, a Shin,
'Us thig an aoibhneas mhor 's an tim
Nach teirig, 'n uair a chi sinn i
An Dùthaich nan Naomh.

O! cum do mhisneachd làidir,
Cha'n fhad gu ceann do làth'-sa,
'S cuiridh mis' ort fàilte
Gu Dùthaich nan Naomh.

MAIRI
BHOIDHEACH EARRAGHAIDHEAL.

O, chuala mis' an smeoraich
  A seinn a h-oran gaol
'S mhadainn chèit, 's an driuchd air
  Bhar nan rosan caomh;
Ach rinn guth bu mhils' mo thogail
  An am ciuin an fheasgair ur,
Agus 'chuinam suil bu bhoidhche
  Na bha'n driuchd air bhar an fhlur,—
B'e do ghuth, mo Mhairi laghach,
  Agus t-fhiamh mar dhears' an reul',
Rinn an saoghlsa dhomhs' na Pharras,
  'Mhairi bhoidheach Earraghaidheal.

Ged a chaochladh ceol do ghuth, 's
  Ged a dh' fhasadh fann do shuil,

Ged a dh' fhalbadh sunnd do cheum,
  'S a 'chailleadh d' fhalt a' ghréin-dhreach ur,
Bidh thu dhomhsa mar bu dual dhuit,
  An te 's caomh 's grinnidh 'h-ann ;
Ged a thug mi speis do t-ailleachd,
  Cha b' ann do sin a mhain ;
Dhearbh mis' do chridhe, a Mhairi,
  'S b'e a mhathais dha'n do gheill
Mo ghradh, 'nuair fhuair mi coir ort,
  'Mhairi bhoidheach Earraghaidheal.

THA GRUAIDH MO RÙIN-SA MAR AN ROS.

Tha gruaidh mo rùin-sa mar an ròs
'Nuair 's boidhche i fo bhlàth,
'S tha guth mo rùin mar ceol nam port
Air na teudan 's binne 'thà;
Tha thu cho grinn, mo rìbhinn chaomh,
'S tha meud mo ghaol cho blàth
'S gu'm mair e gus an traigh an cuan,
Sìor dhol a mheud gach là.

'S gu'm mair e, &c.

Gu'm bi gach cuan 'na thalamh chruaidh,
'S gach creag le teas na gréin'
A' ruith gu neo-ni—'s gus an uair
'N d' thig ceann an t-saoghail fhéin;

Ach soraidh leat an tràths', mo luaidh,
  O, soraidh leat an tràths' !
Thig mise rìsd g'ad amharc, a luaidh,
  Ged b'ann 'n ceann mìle là.
          Thig mise rìsd, &c.

A' GHAIDHEALTACHD, A' GHAIDHEALTACHD!

A' Ghàidh'ltachd! A' Ghàidh'ltachd, bu toigh leam 'san àm
'Bhi 'siubhal nam frìthean 'an Dùthaich-nam-beann;
Ged's corrach a stùchdan 's ged 's lom iad gu'm bàrr,
Mo chridh'-sa o'n Ghàidh'ltachd cha dhealaich gu bràth.

A Ghàidh'ltachd! A Ghàidh'ltachd, tha'n cridhe tha 'nam chom
Ag éiridh gach uair 'nì do chuimhneachadh leam;
Do chreagan, do lochan, 's do bheanntainnean àrd
Bho 'm chuimhne 's bho 'm chridh'-sa cha dhealaich gu bràth.

'Sa Ghàidh'ltachd, 'sa Ghàidh'ltachd, gu h-àrd
ann an gleann,
Dh' àraicheadh mis' ann am bothan beag gann,
'S chì mi mo mhàthair 'nam thaobh-smuain 's i
'g ràdh,
" Thig air d'ais, a Dhòmhnuill, 's na fàg mi gu
bràth."

A' Ghàidh'ltachd! A' Ghàidh'ltachd, tha slàinte
'san tìr,
'S tha gaol agus saorsa a' còmhnuidh 's gach
cridhe,—
Taghadh nan òigear agus oighean an àigh;
O! mhiannaichinn fuireach 'sa Ghàidh'ltachd
gu bràth.

THIGIBH A CHLANN DÒMHNUILL.

Thigibh a Chlann Dòmhnuill,
  Cha'n'eil ann cho treuna ribh,
Thigibh a Chlann Dòmhnuill,
  'S lionmhor càs a dh'fheumas sibh;
Thigibh, thigibh, thigibh,
  Dearbh gu'm beil sibh fìor,
Thigeadh sliochd nan gaisgeach
  A Eileinean a' chuain-an-iar.

Thigibh a Chlann Dòmhnuill,
  Togaibh bratach ùr nan leòmhainn,
Thigibh a Chlann Dòmhnuill,
  Seasaibh dìleas mar bu chòir;
Thigibh, thigibh, thigibh,
  O Lochabair nam beànn àrd
A Gleann Garraidh 's Cnoidart—
  Na chaidh fhàgail dhibh 's an àit.

Thigibh a Chlann Dòmhnuill,
  'S leibhse suaicheantas an fhraoich,
Togaibh e, Chlann Dòmhnuill,
  'S leanaibh dlùth ri cliù nan laoch;
Thigibh, thigibh, thigibh,
  O Loch Morthir 's Earraghaidheal,
Arisaig 'us Moidart,
  Cruinnichibh 'an ceann a chéil'.

Thigibh a Chlann Dòmhnuill,
  Eiribh anns gach dùthaich céin,
Thigibh o nam mòr-bheann
  Thun a' Chomuinn 'is leibh fhein;
Thigibh, thigibh, thigibh,
  Dearbh gu'm bheil e fìor—
Gur sibh measg nam fineachan
  Ceann gach aon "air muir 's air tìr."

O! CHA'N E SO MO BHREACAN-SA.

O! cha'n e so mo bhreacan-sa,
Mo bhreacan-sa, mo bhreachan-sa,
O! cha'n e so mo bhreacan-sa,
Cho bòidheach 's gu'm beil e.

Bha'm bhreacan-sa air fhighe de'n t-sìod
Bu bhòidhche chunnaic n'a chì
Chaidh 'shnìomh gu caol, gu réidh 's mìn
'S fhuair mi bho mo leannan e.

O! cha'n e so, &c.

Bha 'm bhreacan-sa dubh-ghorm 's uain',
'S strìochan dearg dlùth mu 'chuairt;
S chum e blàth mi iomadh uair
Mu 'n d'fhuair mi bho mo leannan e.

O! cha'n e so, &c.

Cha ghabh mi breacan eile 'na àit,
Cha'n e nach fhaighinn fear n'is fheàrr
Bha m' fhear-sa dhomhs' na b'fhearr na càch
O'n fhuair mi bho mo leannan e.

O! cha'n e so, &c.

MO CHEAD LE LOCHABAIR.

Mo chead le Lochabair, mo chead le mo Shìn';
Dùthaich ar gaoil anns an d'àraicheadh sinn,
Cha'n fhaic mi n'is mò e, cha'n fhaic mi n 'is mò
Na glinn anns an robh sinn 'an làithean ar n-oig'.
Na deòirean tha 'ruith bho mo shùilean an tràths',
Cha'n ann air son cunnartan chruadal a' bhlàir;
Tha iad a'ruith air do sgàth-sa, air do sgàth-sa, a
luaidh,
Tha mi 'sileadh nan deòir so, 's tha mo dhealachadh cruaidh.

Ged dh'éireadh na stoirmean, ged shéideadh a'
ghaoth,
Bu bheag iad an coimeas ri buaireas mo chridhe;
Ged dh'fhosgaileadh na speuran, 's ged dh'-
éireadh na tuinn
Cha bu ni iad an coimeas ri bhi fàgail an fhuinn

Far an d'fhuair mi m'àrach, 's far an d'thug mi mo ghaol
Do an nighean 's fhearr leam, 's fhearr leam 'san t-saoghal;
Ach 'se 'gaol-sa 'is duais dhomh, 's cha'n iarr mi an còrr,
B' fhearr bhi tàmh leath'n Lochabair na mìltean de'n òr.

Ged dh'fhuirichinn 's an tìr so, 's ged sheach'ninn an naimhd',
'S na'n caillinn an cliù tha ri chosnadh 'sa bhlàr,
Cha b'fhiach mi do ghaol-sa, 's cha'n iarrainn ort e;
'S gun do ghaol-sa bhi agam, cha bhiodh ni ann dhomh fhein.
Ach falbhaidh mi, mo Shìne, 's cosnaidh mi buaidh,
'S tillidh mi dhachaidh le urram do 'm luaidh;
'S bheir mi dhuit cridhe le gaol a bhios làn,
'S cha'n fhàg mi thu fhéin no Lochabair gu bràth.

A THIR AN FHRAOICH.

A Thìr an fhraoich! A thìr an fhraoich!
  An tìr 'is annsa leam,
Ged nach'eil duine 'bhuineas domh
  Air fhàgail ann ad fhonn;
B' éigin dhaibh-san falbh uait
  A thàmh do dhùthchan céin,
Ach fanaidh mise chaoidh leat,
  Oir sgàineadh tu leat féin.

A thìr an fhraoich! A thìr an fhraoich!
  Tha, dh' fhaoidte, tìr n' is fhearr,
Ach ann am chridh-s' cha'n'eil 'san t-saoghal
  Aon tìr a theid 'n ad àit;
'S e meud mo mhiann gu'm faighinn bàs
  'San tìr 'san d' rugadh mi,
Biodh fraoch a' fàs air m' àite tàimh
  'S caidilidh mi 'an sìth.

A thìr an fhraoich! A thìr an fhraoich!
  Ged 's iomadh fàrdach lom
'Tha 'n diugh far 'n d' àraicheadh na laoich,
  Tha cridhe mòr 'n ad chom;
Cha d' fhuair e bàs, cha'n fhaigh e bàs,
  Ach dùisgidh e ri ùin',
'S cuiridh e an òrdugh fhathast
  Na fuinn a bh' ann o thùs.

A thìr an fhraoich! A thìr an fhraoich!
  An tìr a's annsa leam,
Ged nach 'eil duine 'bhuineas domh
  Air 'fhàgail ann ad fhonn;
B' éigin dhaibh-san falbh uait—
  A thàmh do dhùthchan cein,
Ach fanaidh mise chaoidh leat,
  Oir sgàineadh tu leat fhéin.

A CHOILLTEAN BHÒIDHEACH CHRAIGIE-LEA.

A Choilltean bhòidheach Chraigie-lea,
A choilltean bhòidheach Chraigie-lea,
'N 'ur còir-sa shiubhail mi 'n làithean m' òig',
'Us fhuair mi còir air bean mo chrì.

Am bealaidh, an dris, 's am beithe òg,
A' fàs gu bòidheach air an t-slighe,
'Us a h-uile ni a's milse mais'
'Cur dreach air coilltean Chraigie-lea.

A choilltean bhòidheach, &c.

Fo fhasgadh chùbhraidh gheugan dlù
Tha'n calman 'n còmhradh r'a mhnaoidh;
'S an smeòrach, 'seinn le meud a ghaoil,
'Toirt sgairt a coilltean Chraigie-lea.

A choilltean bhòidheach, &c.

O! eucoraich a chreachadh nid
  Nan eun-laidh' beag', 'bheil iochd 'n 'ur cridhe;
Nach fhearr leibh éisdeachd riu ri ceòl
  'An coilltean bhòidheach Chraigie-lea?
        A choilltean bhòidheach, &c.

'Nuair shéideas gaoth a' Gheamhraidh fhuar
  Thar bheanntan àrd na Gaidhealtachd, bidh
A' ghaillionn fhéin 'toirt fair' air snuadh
  Do choilltean bòidheach, Chraigie-lea.
        A choilltean bhòidheach, &c.

Ged bhiodh e'n dàn dhomh falbh air sàl,
  Fàgaidh mi mo dhùrachd leibh;
'Us cuimhnichidh mo mhiann gu bràth
  Gach ni mar bha mu'n d' fhàg mi sibh.
        A choilltean bhòidheach, &c.

DUTHAICH NAN GARBH-CHRIOCH.

Slàinte do dhùthaich nan garbh-chrioch 'us nan coilltean,
Do thìr nam beanntan 'us do chladach nan tonn;
An tìr anns an d' fhuair mi mo àrach le caoimhneas—
O, slàinte do Albainn, dùthaich nan sonn!

Cia mòr 's docha leam-sa 'bhi 'dìreadh nam fraoch-bheann
Na 'siubhal na Galltachd, ged 's àluinn an sgéimh;
'S caoimh', fada, leam-sa na monbhur nan ciùin-allt
A' ghaoir 'th aig na tuiltean 'an dùthaich nan treun.

Cia b'àit 'ni mi siubhal, gu'm bi mo thaobh-smaointean
'Sìor-luaidh air cladach an Eilein ud thall,
'Us buailidh mo chridh'-sa le dùrachd nach fuaraich
'S mi 'mànran mu'n uair m'an deach m' fhàrdach air chall.

Mo chead leat, a dhùthaich na h-eachdraidh 'tha luachmhor,
Gu bràth bidh do bhuannachd gu dlù do mo chrì;
Bidh m' ùrnuigh a' luaidh ort a mhaduinn 's a dh' oidhche,
A' guidhe dhuit 'bhi 'tàmh ann am pailteas 's 'an sìth.

ORAN AN EILTHIRICH.

Faiceam nis na beanntan àrda,
  Faiceam iad m'an ciar mo là ;
Faiceam aon uair eil' na fuarain
  'Us bruaichean gorm an fhraoich fo bhlàth.
Chi mi iad 'n am shealladh-inntinn,
  Chi mi uain a' mir 's a' leum
Far am b' àbhaist domh bhi mànran,
  'Nuair a bha mi òg 'n am cheum.

Is fhada uatha rinn mi siubhal,
  B' éigin domh am fàgail tràth ;
Fada uatha 's tric mi 'bruadar
  Mu gach comunn grinn a bhà.
'S fhaisg iad dhomh 'n am h-uile smaointean,
  Dh' aindeoin astar tha iad dlùth ;
Dh' aindeoin ruith nan iomadh bliadhna
  Tha gach aon diubh dhomhsa ùr.

'Dhachaidh chòir na sìth 's na saorsa,
  Aite-tàimh nan sonn 's nam bàrd,
'S dùthchasach duit gaol 'us caoimhneas,
  Taghadh nan nìonag 'us cliù nam mnà;
O! nach robh mi nise 'tàmh ann,
  'N té do'n d'thug mi tràth mo ghaol
'Fuireach còmhla rium 'sa ghleann ud,
  Bhithinn-sa sona fad mo shaoghail.

NIONAG BHAN NAN CUAILEAN REIDH.

Nìonag bhàn nan cuailean réidh,
An téid thu nìonag, O! mo nìonag,
An téid thu bhuachaileachd na spréidh,
An téid thu leam, a nìonag?

Tha'n Samhradh nis a' tighinn fo bhlàth,
Gach ni ag ùrachadh 's a' fàs,
Na h-eòin le sùrd a' seinn dhuinn dàn;
O! 'n téid thu leam, a nìonag?

Nìonag bhàn, &c.

'Nuair thig an fhras 's an fheasgar chiùin.
A' sàsachadh le deoch gach flùr,
Suidhidh sinn fo'n sgàileadh dhlùth,
A luaidh air gaol, mo nìonag.

Nìonag bhàn, &c.

'S an fheasgar Fhoghair, an déigh na buan',
'S an achadh eòrn' gu'n gabh sinn cuairt,
'Us coimheadaidh 'ghealach oirnn a nuas,
'Us air mo ghaols' do'm nìonaig.

Nìonag bhàn, &c.

'S 'nuair thig a' ghaillionn Gheamhraidh fhuar,
Le sneachd, le uisg, 's a' ghaoth gun truas,
Fo 'm bhreacan-guaill', ri'm bhroilleach dlùth,
Gu'n cum mi blàth mo nìonag.

Nìonag bhàn, &c.

ORAN AN AOIG.

Mo chead leis an latha, an talamh, 's an speur,
Cho àluinn 'n àm dol fo na gréin';
Mo chead gaol 'us càirdeas—gach comunn gu léir,
Tha 'r bith nis air ruith umainn fhéin.

'Us thus', righ an uamhais, dubh-nàmhaid na beatha!
Meilich cridhe gach gealtair 'us tràill;
Cuir geilt air gach fear dhiubh, ach biodh agad fios
Cha mheathaich thu misneach nan sàr!

Buailidh thu 'm bochd-fhear, 'us tuitidh e sios,
'Us 'ainm cha ghléidhear 'an cuimhn';
Buailidh thu 'n gaisgeach òg—is mòr leat a' chuims'!
'Us tuitidh e'n àrd-leus a chliù!

Air raon mòr an urraim—a' giùlan ar lann,
A' dìonadh ar dùthaich 's ar righ—
Buaidh 'g ar crùnadh, 's ar beatha 'fàs fann—
Cò, cò 'm fear nach tuiteadh 's an strì !

DEALACHADH A' PHRIONNSA RI FLORAIDH.

Tha gaoth fhuar na gaillinn a' teannadh gu dlù oirnn,
Thug cruaidh-chàs mi-fhortain a' bhuille 'bu chruaidh';
O! c'àit 'bheil na treun-laoich nach cuireadh an cùl rium?
'S c'àit 'bheil mo shunnd-sa 's mi fada bho'm luaidh?
Mo chead le gach bruadar mu ghaol 'us mu bhuanachd!
Mo chead leat, a Ghaidhealtachd! Cha di-chuimhnich mi
Am fàilt thug sibh òg dhomh. Mo chead leat, a Fhlòraidh,
Gu'm fàg mi leat fhéin 'us le Albainn mo chrì.

Tha iadsan 'n an cadal fo dhuilleach an seilich—
Fo'n bhrataich bha mòr leo aig toiseach a' bhlàir;

'Us choachail mo bhruadars' mar aiteamh a' sileadh—
Mo ghaol 'us mo dhòchas air m' fhàgail gu bràth.
'Nuair bha mi 'n am sheachranaich truagh, gun sòlas,
'Us naimhdean 'g am iarraidh troimh chriochan nam beann,
Sin dheanainn-sa bruadar mu aighear 'us mòrachd
'Nuair dh' altrumadh thusa, a Fhloraidh, mo cheann.

Ach fàilte do'n oidhche, 'us fàilte do'n dùbhlachd,
O ! fàilte do spiorad nan gaisgeach 'us nan sonn;
Cha phìobaire nise 'bheir aoibhneas do m' uaigneas
Ach fiadhaichead na mara 'us gàireachd nan tonn.
O ! faicibh am fior-eun a' marcachd nan speuran,
Tha eagal gun seadh dha 'us saorsa 'n a shaoghal,
Bidh mise mar fhior-eun gun eagal 'n am shaoghal-sa
'Nuair chì mi rithisd Floraidh 'us dùthaich mo ghaoil.

BOOKS PUBLISHED BY

ENEAS MACKAY, Bookseller, Stirling.

Celtic Dialects—Gaelic, Pictish, Brythonic, with "Some Stirlingshire Place-Names." Philological, Etymological, and Historical. By T. D. MacDonald. Demy 12mo, cloth, 1/6 net.

The Songs and Hymns of the Gael, with Gaelic Psalmody. Translations, Music, and Introduction. By L. MacBean. 1900. Demy 4to, art cloth, extra gilt top, 5/- net.

The Life of Flora MacDonald. By the Rev. Alex. MacGregor, M.A. 1901. Crown 8vo, cloth, gilt top, illustrated, 2/6 net.

Guide to Gaelic Conversations and Pronunciations, with Dialogues, Phrases, Letter-Forms, and Vocabularies. By Lachlan MacBain. 1901. Crown 8vo, cloth, 1/6 net.

The Highland Brigade: its Battles and its Heroes. By James Cromb, author of "The Highlands and Highlanders of Scotland." Edited and brought down to date by D. L. Cromb. Crown 8vo, illustrated, cloth, guilt top, 3/6.

To be Published Shortly.

Subscribers' names received. Prices on application.

MacBain's Gaelic Etymological Dictionary. *New Edition.* The most scholarly and up-to-date work of its kind.

The Literature of the Highlanders. By Rev. Nigel MacNeill, LL.D. *New Edition.* Enlarged, and brought up-to-date.

New Gaelic Primer. Illustrated. By Malcolm MacFarlane, Paisley.

The Place-Names of Elginshire. By D. Matheson, F.E.I.S.

All Gaelic Publications, and Works relating to the Highlands, kept in stock. Catalogues and Price-Lists on application.

ERRATA.

For "MacDhomanuill" on cover read "MacDhomhnuill."

For "gaillionn," third line from foot of page 13, read "ghaillionn."

LCelt
M1359d

Macdonald, Thomas Donald (tr.) 434102
Dain eadartheangaichte.

DATE.

NAME OF BORROWER

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED